

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра українського прикладного мовознавства

Затверджено

на засіданні кафедри українського
прикладного мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол №1 від 30.08.2023 р.)

Ірина КОЧАН

Силабус з навчальної дисципліни
“ Українська мова за професійним спрямуванням”,
що викладається в межах ОПП
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів факультету прикладної математики
спеціальності 014 «Середня освіта»,
галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Львів 2023

Силабус курсу

«Українська мова за професійним спрямуванням»

Назва курсу	Українська мова за професійним спрямуванням
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка, факультет прикладної математики та інформатики, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, кафедра українського прикладного мовознавства, 233 авд.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	спеціальність 014 «Середня освіта», галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка» Нормативна дисципліна
Викладачі курсу	доц. Фецько І. М.
Контактна інформація викладачів	ivanna.fetsko@lnu.edu.ua https://philology.lnu.edu.ua/employee/fetsko-ivanna
Консультації по курсу відбуваються	Фецько І. М., середа 11.50., авд. 233, гол. корпус Університету. Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі онлайн консультації через платформу Zoom. Для погодження часу консультацій слід писати на корпоративну електронну пошту викладача або дзвонити.
Інформація про курс	Курс «Українська мова за професійним спрямуванням» призначений для студентів ЛНУ ім. І. Франка четвертого року навчання як нормативна дисципліна обсягом 3 кредити ЄКТС. Курс є частиною загальноуніверситетського комплексу гуманітарних дисциплін, сприяє формуванню комунікативної компетентності фахівця (українською мовою) в усіх сферах реалізації, виробленню правильної мотивації до вивчення усіх курсів, що входять до переліку обраного напряму, з практичним усвідомленим застосуванням мовленнєвих знань, вмінь, навичок.
Коротка анотація курсу	Курс спрямований на розвиток і вдосконалення компетенції спілкуватися українською мовою у майбутній професійній сфері; формувати навички культури мовлення (усні і писемні) з урахуванням особливостей найбільш доречного функціонального стилю мовлення та відповідно до норм сучасної української літературної мови. Теоретичні знання й практичні навички реалізації сучасних мовних норм (зокрема лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних) у професійній сфері (передусім стосується наукового й офіційно-ділового стилю) сприяють формуванню комунікативної поведінки фахівця, зокрема успішній комунікації та досягненні мети спілкування.
Мета та цілі курсу	Мета курсу: Мета курсу – сформувати у студентів засобами української мови лінгвістичну основу для виконання професійної діяльності з врахуванням сучасного комунікативного простору (безпосереднє, опосередковане спілкування у всіх формах і жанрах реалізації) Головні завдання вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»:

	<ul style="list-style-type: none"> - сформувані чітко і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; - забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; - виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; - розвивати творче мислення студентів; - виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій; - сформувані навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування наукових текстів.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ul style="list-style-type: none"> • Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я Ділове спілкування : Навчальний посібник. Івано-Франківськ : «Лілея-НВ», 2015. 160 с. • Вознюк Г. Л., Булик-Верхола С. З., Василишин І. П., Гнатюк М. В., Ментинська І. Б., Шмілик І. Д. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник-практикум. 10-е вид., допов. і виправл. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 308 с. • Гриценко, Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : Центр учбової літ., 2019. 622 с. • Дедухо А., Сизоненко Н. Українська мова за професійним спрямуванням : практикум. Київ : Ліра-К, 2018. 180 с. • Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк: БАО, 2017. 480 с. • Закон України “Про забезпечення функціонування української мови як державної” (№ 2704-VIII, чинний від 16.07.2019) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 • Кацавець Р.С. Українська мова: професійне спрямування. Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 256 с. • Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : [навч. посіб.], Київ : Каравела, 2013. 352 с. • Микитюк О. Культура мовлення: особливості, завдання, цікавинки : [навч. посіб.] Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 236 с. • Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посібн. 2-ге вид., стереотип. К. : Видавничий центр «Академія», 2012. 216 с. • Семеренко Г. В., Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 424 с. • Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібн. (упор. А.В. Лисенко, Т.К. Ісаєнко, С.М. Дорошенко). Полтава : ПолтНТУ, 2015. 280 с. • Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і допов. Київ: Алерта, 2019. 640 с. <p style="text-align: center;">Додаткова</p>

- Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за заг. ред. О. Сербенської : навч. посібник. 3-є вид., доповн. і переробл. Львів : Апріорі, 2019. 304 с.
- Берестенко О. Г. Культура професійного спілкування : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форм навчання всіх спец. гуманіт. Профілю. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 299 с.
- Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації : навч. посіб. 2-ге вид., доповн. і переробл. К. : АртЕк, 2002. 208 с.
- Голосовська Г. Українська мова для всіх. Київ : Академія, 2015. 208 с.
- Гриценко Т. Б., Гриценко С.П., Іщенко Т.Д., Мельничук Т.Ф., Чуприк Н.В., Анохіна Л.П. Етика ділового спілкування : Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
- Дзюбишина-Мельник Н. Я., Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ціпцюра Л. Ф. Читай і знай! : довід.-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 197 с.
- Законодавчо-нормативні акти з питання функціонування української мови як державної : збірник / [упоряд. Я.Буряк, Р.Новоженець]. Львів : Астролябія, 2010. 196 с.
- Зубков М.Г. Норми та культура української мови за оновленим правописом. Ділове мовлення. 2-ге вид., доп.і змін. К. : Арій, 2019. 608 с.
- Ковальчук В. В., Моїсеєв Л. М. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. 3-є вид., перероб. і допов. К. : ВД«Професіонал», 2005. 240 с.
- Коровайченко Ю. М. Alma mater, або як стати справжнім студентом. К. : «ВМУРол», 2003. 115 с.
- Кочан І. М., Токарська А.С. Українська мова фахового спрямування для юристів : підручник. К. : Знання, 2008. 413 с.
- Куньч З. Риторика : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 496 с.
- Літвінова І. М., Котукова Т. В. Українська мова для іміджу та кар’єри. Харків : Ранок, 2019. 160 с.
- Масенко Л. Суржик: між мовою і язиком. Київ : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2011. 135 с.
- Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник з алгоритмічними приписами для ВНЗ. 3-тє вид. доп. і перероб. К. : «ЦУЛ», 2016. 426 с.
- Онуфрієнко Г.С. Риторика : навч. посібник для ВНЗ. 2-ге вид. доп. і перероб. К. : «ЦУЛ», 2016. 624 с.
- Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання / Перекл. з англ. Н. Лавської. К. : Видавнича група КМ-БУКС, 2019. 416 с.
- Погиба Л. Практикум з української мови за професійним спрямуванням : [навчальний посібник] / Л. Погиба, Т. Грибіниченко, Л. Голіченко, Н. Кавера. Київ: Кондор-Видавництво, 2013. 296 с.
- Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посібник. 3-тє вид., стереотип. К. : Либідь, 2008. 240 с.
- Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів : Сполом, 2001. 224 с.

- Русанівський В. М. Історія української літературної мови : підручник. К. : АртЕк, 2001. 392 с.
- Семенов О. Культура наукової української мови : [навч. посіб.]. Київ : ВЦ “Академія”, 2010. 214 с.
- Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум : навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2003. 212 с.
- Середницька А. Я., Куньч З. Й. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посіб. К. : Знання, 2010. 211 с.
- Соколовська Ж. П., Власенко В. В., Щербачук Л. Ф. У ділове спілкування – державну мову. К. : Грамота, 2004. 295 с.
- Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Плющ. К. : Вища школа, 2006. 430 с.
- Український правопис: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 284 с.
- Універсальний довідник з ділових паперів та ділової етики. К. : Довіра, 2003. 623 с.
- Хворостяний І. Г. Українська мова: лайфхаки. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 288 с.
- Шевельов Ю. Внесок Галичини у формування української літературної мови. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2003. 160 с.
- Шевчук С. В., Лобода Т. М. Українська мова на щодень, на щомить для державних службовців : підручник. К. : Атіка, 2004. 392 с.

Словники

- Великий тлумачний словник сучасної української мови: 170 тис. слів / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. ; Ірпінь : ВТФ „Перун”, 2003. 1440 с.
- Головащук С. І. Складні випадки наголошення : словник-довідник. К. : Либідь, 1995. 192 с.
- Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання. К. : Наук. думка, 1989. 832 с.
- Головащук С. І. Словник наголосів. К. : Наук. думка, 2003. 320 с.
- Головащук С. І. Українське літературне слововживання : словник-довідник. К. : Вища школа, 1995. 319 с.
- Гринчишин Д. Г., Капелюшний А. О., Сербенська О. А., Терлак З. М. Словник-довідник з культури української мови. К. : Знання, 2004. 367 с.
- Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. К. : Рад. школа, 1986. 222 с.
- Демська О., Кульчицький І. Словник омонімів української мови. Львів : Фенікс, 1996. 224 с.
- Калашник В. С., Колоїд Ж. В. Українсько-російські паралелі: Труднощі перекладу. Х. : Прапор, 2003. 112 с.
- Кочерган М. Словник російсько-українських міжмовних омонімів („фальшиві друзі перекладача”). К. : Академія, 1997. 400 с.
- Мазурик Д. Нове в українській лексиці : словник-довідник. Львів : Світ, 2002. 130 с.
- Орфографічний словник української мови: близько 120 000 слів / укл. : С. І. Головащук та ін. К. : Довіра, 1994. 864 с. .

	<ul style="list-style-type: none"> • Орфоепічний словник української мови : у 2 т. / уклад. М. М. Пешак та ін. К. : Довіра, 2001. • Полюга Л. М. Словник антонімів української мови / за ред. Л. С. Паламарчука. 2-ге вид., допов. і випр. К. : Довіра, 2004. 275 с. • Полюга Л. М. Словник українських синонімів і антонімів. К. : Довіра, 2007. 576 с. • Словник іншомовних слів / уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. К. : Наук. думка, 2000. 680 с. • Словник синонімів української мови : у 2 т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. К. : Наук. думка, 1999–2000. • Український орфографічний словник : близько 143 тис. слів. /укл. : В. В. Чумак, І. В. Шевченко, Г. М. Ярун ; за ред.. В. Г. Скляренка. 7-ме вид., переробл. і допов. К. : Довіра, 2008. 983 с. • Російсько-український фразеологічний словник : Фразеологія ділової мови / улож. В.Підмогильний, Є. Плужник. Перевид. 1927 р. К.: УКСП „Кобза”, 1993. 248 с. • Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення. К.: Вища школа, 2008. 487 с.
Тривалість курсу	Один семестр (7-ий)
Обсяг курсу	Українська мова за професійним спрямуванням Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 12 годин лекційних, 12 годин практичних занять, 66 години самостійної роботи на денній формі навчання. 4 модулі
Очікувані результати навчання	<p>Після успішного завершення курсу студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретичні відомості про українську літературну мову як державну, про соціальні й територіальні різновиди української мови, її стилістичну диференціацію; - тенденції розвитку української мови на сучасному етапі; - особливості стилів та жанрів сучасної української літературної мови; - комунікативні ознаки культури української мови у фаховій діяльності; - сутність, види, завдання етики професійного спілкування; - функції, види, типи та форми професійного спілкування; - основні закони та стратегії фахової комунікації; - норми сучасної української літературної мови; - основні правила сучасного українського правопису; - особливості використання лексики і фразеології у професійному спілкуванні; - типи словників та їх роль у підвищенні професійної комунікативної культури, - морфологічні особливості сучасної української мови; - синтаксичні аспекти професійного мовлення, основні форми викладу матеріалу; - особливості наукового тексту та професійного наукового викладу думки; - класифікацію ділових паперів як засобу писемної професійної комунікації, вимоги до їх складання та оформлення;

	<ul style="list-style-type: none"> - правила редагування текстів професійного спрямування. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати знання мовних норм, риторичних законів для реалізації різних жанрів усного професійного мовлення; - характеризувати словниковий склад української літературної мови, уживати лексичні засоби, фразеологічні одиниці у фаховому мовленні; - знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні власне українську та іншомовну лексику, термінолексику та професіоналізми; - використовувати лексикографічні джерела української мови відповідно до потреб професійного спілкування; - виявляти специфіку морфологічних форм та синтаксичних конструкцій української мови за фаховим спрямуванням; - здійснювати структурно-стилістичний аналіз і коригувати тексти відповідно до норм української літературної мови; - дотримуватися правил мовленнєвого етикету відповідно до ситуацій та тональностей фахового спілкування; - висловлювати державною мовою відповідно до наявних вимог отримані науково-дослідні результати в усній і писемній формах з необхідною точністю та повнотою; - застосовувати українську термінологію свого фаху в різноманітних комунікативних ситуаціях професійної діяльності; - оформлювати наукові тексти (покликання, бібліографічні описи, таблиці тощо) згідно з чинними стандартами; - складати різні типи документів відповідно до чинних вимог, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їхню специфіку.
Ключові слова	УМПС, система мови, мовна норма, комунікативна компетенція, професійне спілкування, мовленнєві навички, державна мова, національна мова.
Формат курсу	Очний, заочний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	залік у кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань зі сучасної української літературної мови; знання історії української мови, її функціональних стилів, лексичного та фразеологічного багатства, вміння послуговуватися різноманітними словниками.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладення, навчальний модуль тощо.</p> <p>Лекційна форма навчання: проведення лекцій; пояснення та наведення прикладів за темою лекції, дискусія, бесіда, ілюстрація, демонстрація.</p> <p>Семінарське заняття: доповідь, відповідь, обговорення; презентація результатів дослідження.</p>
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 35% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 35;

навчальної діяльності)

- 4 модулі: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40;
- усний виступ: 10%; максимальна кількість балів 10;
- документи 15%; максимальна кількість балів 15;
- Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися академічної доброчесності, тобто самостійно виконувати навчальні вправи та завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.

Здобувачі вищої освіти повинні:

- Поважати честь і гідність інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від ваших.
- Відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними планами.
- Активно займатись самостійною роботою, використовуючи методичні посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань.
- Ефективно розподіляти час на пошук і вивчення матеріалів, необхідних для отримання якісної освіти.
- Чесно та відповідально готуватись до поточного, підсумкового контролю, атестації докладаючи зусиль до своєчасного виконання всіх завдань.
- Подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Бали, які студент одержить впродовж двох семестрів враховуються при виставленні підсумкової оцінки. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

	повторне проходження навчального курсу; відрахування із закладу освіти.
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст, мета, завдання курсу “Українська мова за професійним спрямуванням”. 2. Мова і мовлення в житті людини. Функції мови. 3. Українська мова: походження, основні етапи розвитку, сучасний стан і перспективи функціонування. 4. Українська мова серед інших мов світу. З історії становлення та розвитку української мови. 5. Українська національна і літературна мова. Тенденції розвитку української літературної мови на сучасному етапі. Ознаки літературної мови. 6. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. 7. Функціональні стилі української мови та сфери їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. 8. Культура мови і культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення. 9. Українська лексикографія: історія та сучасність. Словники як джерело інформації. Роль словників у підвищенні мовної культури. 10. Поняття мовної норми, її види. 11. Загальні вимоги до культури усного професійного мовлення. 12. Наголос та його види. Функції наголосу. 13. Норми наголошування сучасної української літературної мови. 14. Мовні та позамовні засоби спілкування: мовленнєва майстерність і техніка мовлення. Роль інтонації у мовленнєвій виразності: мелодика, темп, голос мовця. 15. Орфоепічні норми української мови, засоби милозвучності. 16. Риторичні основи професійної комунікації. Історія риторики як теорії красномовства. 17. Види і жанри усного професійного мовлення. 18. Характеристика жанрів публічного монологічного мовлення (доповідь, промова, виступ, повідомлення). 19. Структура публічного виступу. Етапи підготовки публічного виступу. 20. Характеристика жанрів приватного діалогічного мовлення (ділова бесіда, розмова керівника з підлеглим, телефонна розмова). 21. Етикет усного професійного спілкування (культура мислення, культура мовлення, культура поведінки, зовнішній вигляд). 22. Український мовленнєвий етикет у професійній сфері. Тональності спілкування. 23. Невербальні засоби професійного спілкування (міміка, жести, погляд, поза, дистанція, рукоштовпання). 24. Лексичні норми мови професійного спрямування. Плеоназм і тавтологія як порушення норм культури фахового мовлення. 25. Лексика української мови за походженням. Функціонування іншомовних слів у науковому тексті. 26. Активна і пасивна лексика української мови. Неологізми у професійному мовленні. 27. Традиції творення і використання аббревіатур у мові професійного спрямування. 28. Функціональна диференціація лексики української мови.

29. Поняття термін — професіоналізм — термінологія — номенклатура.
30. Синоніми, антоніми та їх функції в мові професійного спрямування.
31. Омоніми і пароніми: типові помилки слововживання у фаховому мовленні.
32. Фразеологія фахової мови.
33. Труднощі визначення роду іменників (рід іменників на позначення професій, звань, посад; незмінювані іменники іншомовного походження; аббревіатури).
34. Нормативність уживання форм числа іменників.
35. Складні випадки творення відмінкових форм іменників: особливості форм Р.в. однини іменників чол. роду II відміни; уживання паралельних закінчень у Д.в. однини іменників чол. роду II відміни; застосування форм Кл.в. у звертаннях офіційного мовлення.
36. Прикметник як частина мови. Граматичні ознаки. Розряди прикметників за значенням. Творення ступенів порівняння якісних прикметників. Найтиповіші помилки щодо творення та застосування форм ступенів порівняння.
37. Функціонування числівників у мові професійного спрямування. Словозміна числівників.
38. Поєднання числівників з іменниками. Числівники у складі інших слів. Правила вживання числівників у діловому та науковому тексті.
39. Нормативність уживання граматичних форм займенника.
40. Особливості вживання дієслівних форм у мові фаху.
41. Прийменники в мові професійного спрямування. Синонімія прийменникових конструкцій української мови.
42. Синтаксичні норми мови професійного спрямування.
43. Порядок слів у реченні.
44. Складні випадки керування.
45. Координація присудка з простим і складним підметом.
46. Типові порушення норми при побудові ряду однорідних членів речення.
47. Синонімія синтаксичних конструкцій.
48. Текст як об'єкт професійного мовлення. Модель та структура наукового тексту.
49. Види наукових робіт, загальні правила їх оформлення. Вимоги до мови наукових робіт.
50. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці.
51. Анотування та реферування наукових текстів.
52. Вимоги до оформлення наукової статті.
53. Правила бібліографічного опису та оформлення покликань.
54. Документ як основний вид писемного ділового мовлення, його функції.
55. Класифікація сучасних документів.
56. Реквізити. Основні вимоги до оформлення.
57. Текст як основний реквізит документа. Елементи структури тексту документа.
58. Загальні вимоги до складання та оформлення документів (способи оформлення сторінки,

	<p>системи нумерації, правила рубрикації тексту).</p> <p>59. Особливості мови ділових паперів, засоби стандартизації мови.</p> <p>60. Правила оформлення сучасних ділових паперів (заява, автобіографія, резюме, характеристика, рекомендаційний лист, розписка, доручення, протокол, витяг з протоколу).</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності і (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ I Вступ до курсу. Культура мови/мовлення. Специфіка усного мовлення				
1 / 2	Українська мова за професійним спрямуванням у системі літературної мови. Предмет, мета і завдання курсу «Українська мова за професійним спрямуванням». Мова як суспільне явище. Основні функції мови. Місце української мови серед інших мов світу. З історії становлення та розвитку української мови. Українська національна та літературна мова. Тенденції розвитку української літературної мови на сучасному етапі. Основні ознаки літературної мови. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Правописні зміни української мови.	лекція	1. Закон України “Про забезпечення функціонування української мови як державної” (№ 2704-VIII, чинний від 16.07.2019). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 2. Законодавчо-нормативні акти з питання функціонування української мови як державної : збірник / [упоряд. Я.Буряк, Р.Новоженець]. Львів : Астролябія, 2010. 196 с. 3. Український правопис. К. : Наукова думка, 2020. 392 с. 4. Караванський С. Пошук українського слова або Боротьба за національне „Я”. Київ : Академія, 2001. 240 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002108		
2 / 2	Українська мова у професійному	практичн	1. Мацюк З. О., Станкевич Н. І.	Практичні завдання (рукопис,	

	<p>спілкуванні: ознаки, функції, норми.</p>	<p>є заняття</p>	<p>Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. Київ : Каравела, 2011. 352 с.</p> <p>2. Микитюк О. Сучасна українська мова: самотність, система, норма. Львів, 2010.</p> <p>3. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ : ВЦ „Академія”, 2007. 360 с.</p> <p>4. Ткаченко О. Б. Українська мова і мовне життя світу. К. : Спалах, 2004. 272 с.</p> <p>5. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: док. і матеріали / упоряд. Л. Масенко та ін. К., вид. дім «Києво-Могилянська акад.». 2005. 399 с.</p> <p>6. Український правопис. К.: Наукова думка, 2020. 392 с.</p> <p>7. Хміль Ф. І. Ділове спілкування : навч. посіб. К. : Академвидав, 2004. 278 с.</p>	<p>власна розробка).</p> <p>1. Ознайомтесь із новими правилами українського правопису. Випишіть по 2 приклади змін на орфографічному, граматичному, словотвірному рівнях.</p> <p>2. Опрацюйте дані про хронологію заборон української мови та з’ясуйте, на користь яких мов відбувалися заборони української? Відповідь підтвердьте фактами.</p> <p>3. Укладіть дані історичного розвитку української літературної мови в таблиці (часовий проміжок, стисла характеристика історичного етапу).</p> <p>4. Опрацюйте закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19). Виберіть одну сферу і прокоментуйте, як у її межах повинна функціонувати українська мова як державна.</p> <p>5. Прочитайте уривок. Письмово викладіть ідеї щодо стабілізації мовного питання в Україні, спираючись на історичний досвід інших країн.</p> <p>6. Прочитайте текст про основні функції мови в суспільстві. Вставте замість крапок відповідні</p>	
--	--	------------------	---	--	--

				<p>слова.</p> <p>7. Проілюструйте функції мови цитатами відомих людей. Аргументуйте відповідь.</p> <p>8. Назвіть описані норми мови у запропонованому тексті.</p> <p>11 год.</p>	
3 / 2	<p>Основи культури усного професійного мовлення</p> <p>Нормативність усного професійного мовлення: правила наголошування слів. Мовні та позамовні засоби спілкування: мовленнєва майстерність і техніка мовлення. Роль інтонації у мовленнєвій виразності: мелодика, темп, голос мовця. Орфоепічні норми української мови, засоби милозвучності. Види і жанри усного професійного мовлення. Невербальні засоби професійного спілкування. Український мовленнєвий етикет. Тональності спілкування.</p>	лекція	<p>1. Масенко Л. Суржик: між мовою і язиком. Київ : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2011. 135 с.</p> <p>2. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ : ВЦ „Академія”, 2007. 360 с.</p> <p>3. Пономарів О. Д. Стилистика сучасної української мови : [підручник]. Тернопіль : Навч. книга Богдан, 2000. 248 с.</p> <p>4. Пентилюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 224 с.</p> <p>5. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посіб. К. : Знання, 2006. 291 с.</p> <p>6. Складні випадки наголошення : словник-довідник / [уклад. С. Головащук]. Київ : Либідь, 1995. 192 с.</p> <p>7. Стахів М. Український комунікативний етикет. Київ : Знання, 2008. 246 с.</p>		

			<p>8.Словники України: URL: https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/</p> <p>9.Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. К. : Алерта, 2014. 696 с.</p>	
4 / 2	Нормативні аспекти усної професійної комунікації.	практичне заняття	<p>1. Масенко Л. Суржик: між мовою і язиком. Київ : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2011. 135 с.</p> <p>2. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : [підручник]. Тернопіль : Навч. книга Богдан, 2000. 248 с.</p> <p>3. Пентилюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 224 с.</p> <p>4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посіб. К. : Знання, 2006. 291 с.</p> <p>5. Стахів М. Український комунікативний етикет. Київ : Знання, 2008. 246 с.</p> <p>Словники України: URL: https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/</p>	<p>Практичні завдання (рукопис, власна розробка).</p> <p>1. Повторіть акцентуаційні норми (норми наголошування слів) в українській мові. Поставте наголоси у словах.</p> <p>2. З’ясуйте значення запропонованих слів. У яких словах наголос виступає засобом семантичної диференціації, а у яких впливає на граматичні особливості?</p> <p>3. Вставте, де потрібно, пропущені букви у словах. Прочитайте, поясніть вимову й правопис слів.</p> <p>4. Форми поданих слів замініть так, щоб ненаголошені <i>e, u</i> в коренях слів були наголошеними. Порівняйте вимову цих звуків у різних позиціях.</p> <p>5. Знайдіть серед висловів мовленнєвого етикету зразки нейтральної тональності.</p> <p>6. Знайдіть помилки у запропонованих мовних формулах, запишіть правильні варіанти. З’ясуйте, у яких етикетних</p>

				ситуаціях можна їх використати. 11 год.
5 / 2	<p>Риторика і мистецтво презентації. Історія риторики як теорії красномовства. Особливості приватного ділового спілкування (нарада; ділова бесіда; переговори; прийом відвідувачів; етичні особливості використання мобільних телефонів; телефонна розмова; візитна картка як спосіб установалення індивідуального контакту). Особливості публічного ділового спілкування (доповідь; лекція; промова; повідомлення; дискусія). Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу.</p>	лекція	<p>1. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я Ділове спілкування : Навчальний посібник. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», 2015. 160 с.</p> <p>2. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за заг. ред. О. Сербенської : навч. посібник. 3-є вид., доповн. і переробл. Львів : Априорі, 2019. 304 с.</p> <p>3. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування. К. : АртЕк, 2000. 190 с.</p> <p>4. Гриценко Т. Б., Гриценко С.П., Іщенко Т.Д., Мельничук Т.Ф., Чуприк Н.В., Анохіна Л.П. Етика ділового спілкування : Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 344 с.</p> <p>5. Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк : БАО, 2017. 480 с.</p> <p>6. Літвінова І. М., Котукова Т. В. Українська мова для іміджу та кар'єри. Харків : Ранок, 2019. 160 с.</p> <p>7. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової</p>	

			<p>мови : навч. посіб. К. : Академія, 2007. 360 с.</p> <p>8. Онуфрієнко Г.С. Риторика : навч. посібник для ВНЗ. 2-ге вид. доп. і перероб. К. : «ЦУЛ», 2016. 624 с.</p> <p>9. Сагач Г. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. Київ : Зоря, 2003. 255 с.</p> <p>10. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів: Сполом. 2001. 225 с.</p>		
6 / 2	Особливості усної форми професійного спілкування	Практичне заняття	<p>1. Берестенко О. Г. Культура професійного спілкування : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форм навчання всіх спец. гуманіт. Профілю. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 299 с.</p> <p>2. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування. К. : АртЕк, 2000. 190 с.</p> <p>3. Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк : БАО, 2017. 480 с.</p>	Практичні завдання (рукопис, власна розробка)	

		<p>4. Куньч З. Риторика : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 496 с.</p> <p>5. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. К. : Академія, 2007. 360 с.</p> <p>6. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання / Перекл. з англ. Н. Лавської. К.: Видавнича група КМ-БУКС, 2019. 416 с.</p> <p>7. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посібник. 3-тє вид., стереотип. К. : Либідь, 2008. 240 с.</p> <p>8. Сагач Г. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. Київ : Зоря, 2003. 255 с.</p> <p>9. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів: Сполом. 2001. 225 с.</p>	<p>2020: правила гарного тону, коли ви онлайн. URL: https://jobmix.net/blog/post/tsifrovoy-etiket-2020-pravila-khoroshego-tona-kogda-vy-onlayn/). 11 год.</p>	
	<p>МОДУЛЬ II Слово у мові професійного спілкування. Лексичні норми та лексичні помилки у професійному мовленні</p>			

7/2	<p>Слово у мові професійного спілкування. Лексичні норми та лексичні помилки у професійному мовленні</p> <p>Загальна характеристика лексики сучасної української літературної мови. Активна й пасивна лексика. Характеристика лексики за стилістичними ознаками. Загальноживана й спеціальна лексика. Склад української мови з погляду походження. Типові порушення лексичних норм. Синонімія в сучасному мовленні. Антонімія у професійному мовленні. Омонімія: її особливості та специфіка використання у професійному мовленні. Пароніми. Точність слововживання.</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / За ред. О. Сербенської. Львів : Априорі, 2017. 304 с. 2. Гриценко, Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : Центр учбової літ., 2019. 622 с. 3. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : [навч. посіб.], Київ : Каравела, 2013. 352 с. 4. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. Київ, 2001. 5. Семеренко Г. В., Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 424 с. 		
8/2	<p>Лексичні засоби та склад сучасної української мови у професійному спілкуванні</p>	Практичне заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сербенська О., Білоус М. Екологія українського слова. Практичний словничок-довідник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 68 с. 2. Український лінгвістичний портал «Словники України». URL:http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/ 3. Одинадцятитомний словник української мови. URL:http://sum.in.ua/ 4. Словник української мови у 20 	<p>Практичні завдання (рукопис, власна розробка).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виділіть з-поміж поданих однозначні слова. Користуючись тлумачним словником, встановіть їхнє значення та значення багатозначних слів. 2. До запропонованих українських слів і словосполучень доберіть іншомовні відповідники, розкрийте значення слів, походження дібраних. 	

			<p>томах. URL: https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=20479&page=691</p>	<p>3. Доберіть синоніми до виділених слів у словосполученнях, з'ясуйте, що об'єднує і розрізняє дібрані слова.</p> <p>4. До запропонованих слів доберіть антоніми, утворені за допомогою префіксів.</p> <p>5. За допомогою словника паронімів з'ясуйте значення слів.</p> <p>6. Відредагуйте запропоновані словосполучення, речення. Зверніть увагу на суржикізми.</p> <p>11 год.</p>	
	<p>МОДУЛЬ III Граматична правильність у професійному мовленні</p>				
9 / 2	<p>Морфолого-синтаксичні норми української мови за професійним спрямуванням. Граматичний рівень мови – між лексичним та стилістичним. Граматика як наука: морфологія та синтаксис. Нормативні аспекти вживання у текстах професійного спрямування самостійних та службових частин мови. Особливості синтаксису ділового мовлення</p>	лекція	<p>1. Дзюбишина-Мельник Н. Я., Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ціпцюра Л. Ф. Читай і знай! : довід.-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 197 с.</p> <p>2. Мацюк З.О., Станкевич Н.І. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. К. : Каравела, 2011. 352 с.</p> <p>3. Семеренко Г. В., Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016.</p>		

			<p>424 с.</p> <p>4. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібн. (упор. А.В. Лисенко, Т.К. Ісаєнко, С.М. Дорошенко). Полтава : ПолтНТУ, 2015. 280 с.</p> <p>5. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і допов. Київ: Алерта, 2019. 640 с.</p> <p>6. Український правопис: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 284 с.</p>	
10 / 2	Граматичні особливості української мови за професійним спрямуванням.	практичне заняття	<p>1. Дзюбишина-Мельник Н. Я., Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ціпцюра Л. Ф. Читай і знай! : довід.-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 197 с.</p> <p>2. Мацюк З.О., Станкевич Н.І. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. К. : Каравела, 2011. 352 с.</p> <p>3. Семеренко Г. В., Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 424 с.</p>	<p>Практичні завдання (рукопис, власна розробка).</p> <p>1. Робота з утворенням фемінітивів (форм жіночого роду) від слів на позначення осіб за родом занять, професією чи означення діяльності людей.</p> <p>2. Робота з добором відповідників до неправильних висловів. Визначення характеру помилки.</p> <p>3. Робота із виявленням граматичних помилок у текстах фахового спрямування.</p> <p>4. Створення речень і текстів відповідно до сучасних синтаксичних норм української мови.</p>

			4. Український правопис: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 284 с. 5. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і допов. Київ: Алерта, 2019. 640 с.	11 год.	
	МОДУЛЬ IV Культура писемного мовлення. Документ як основний вид писемного ділового мовлення				
11 / 2	Документ як основний вид писемного ділового мовлення Документ, його функції. Класифікація документів. Основні реквізити документа, їхня характеристика. Загальні вимоги до оформлення та особливості мови ділових паперів. Характеристика найуживаніших документів. Вимоги до їх змісту та оформлення.	лекція	1. Гриценко, Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : Центр учбової літ., 2019. 622 с. 2. Кацавець Р.С. Українська мова: професійне спрямування. Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 256 с. 3. Мацюк З.О., Станкевич Н. І. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. Київ : Каравела, 2011. 352 с. 4. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібн. (упор. А.В. Лисенко, Т.К. Ісаєнко, С.М. Дорошенко). Полтава : ПолтНТУ, 2015. 280 с.		
12 / 2	Документ: функції, вимоги та особливості мови ділових паперів.	практичне заняття	1. Гриценко, Т. Б. Українська мова за професійним	Аналіз і написання документів (автобіографія, проста і складна	

	<p>Класифікація документів</p>	<p>спрямуванням : навч. посіб. Київ : Центр учбової літ., 2019. 622 с.</p> <p>2. Кацавець Р.С. Українська мова: професійне спрямування. Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 256 с.</p> <p>3. Мацюк З.О., Станкевич Н. І. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. Київ : Каравела, 2011. 352 с.</p> <p>4. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібн. (упор. А.В. Лисенко, Т.К. Ісаєнко, С.М. Дорошенко). Полтава : ПолтНТУ, 2015. 280 с.</p>	<p>заява, резюме, пояснювальна записка)</p> <p>11 год.</p>	
--	---------------------------------------	---	--	--